



>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Stichting Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven  
T.a.v. mevrouw I. Dezentjé Hamming-Bluemink en de heer T. Heerts  
Postbus 7259  
2701 AG ZOETERMEER

**Middelbaar Beroeps  
Onderwijs**  
Rijnstraat 50  
Den Haag  
Postbus 16375  
2500 BJ Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**18 APR. 2019**

Datum

Betreft Reactie op uw position paper uitvoerbaarheid van keuzedelen

**Onze referentie**  
7932339

**Uw brief van**  
21 maart 2019

Geachte mevrouw Dezentjé Hamming en meneer Heerts,

Hierbij reageer ik op het position paper over de keuzedelen, dat u mij op 21 maart 2019 per brief (met kenmerk hv19-0116mr/BES\_Alg) heeft aangeboden. U doet in dit paper een aantal voorstellen om de uitvoerbaarheid van de keuzedelen te optimaliseren zonder naar uw mening afbreuk te doen aan de oorspronkelijke doelstellingen. Het gaat bijvoorbeeld om passende regels voor de examinering van keuzedelen, het beperken van de administratieve last en het vereenvoudigen van de opname van keuzedelen in het register.

Ik ben u bijzonder erkentelijk voor uw position paper. Het is van groot belang dat SBB als uitvoerder van de wettelijke taken rondom de kwalificatiestructuur alert is op de uitdagingen die daarmee samenhangen, en initiatief neemt in het formuleren van oplossingen daarvoor. U geeft hiermee ook invulling aan mijn oproep naar aanleiding van de evaluatie van de wettelijke taken van SBB om niet alleen oog te hebben voor de uitvoering van deze taken maar ook voor de vernieuwing ervan met het oog op een zo flexibel mogelijke kwalificatiestructuur. Ik waardeer uw oproep om met mij de dialoog aan te gaan over de richting die u voorstelt om op deze thema's in te gaan.

Uw position paper sluit goed aan bij de boodschap uit het bestuursakkoord dat ik eerder met de MBO Raad heb gesloten. Een centraal punt in dat akkoord is het versterken van de verbinding van mbo-scholen met hun regionale partners. Een zo responsief mogelijke kwalificatiestructuur is essentieel om als mbo-school aan de regionale opgaven een zo goed mogelijke bijdrage te kunnen leveren. Met de introductie van de keuzedelen is daarmee een belangrijke stap gezet.

Dat de introductie van de keuzedelen in het mbo een forse opgave zou zijn, was duidelijk bij aanvang. Gezamenlijk met SBB is dan ook een proces doorlopen om ervoor te zorgen dat de keuzedelen op een verantwoorde manier een plek zouden kunnen krijgen binnen het mbo-stelsel en in de scholen en het beroepenveld. Sindsdien zijn we continu in gesprek over de manieren waarop we nog verdere verbeteringen kunnen doorvoeren om de uitvoerbaarheid onder scholen en in het

beroepenveld te kunnen verbeteren. In dat kader beschouw ik uw position paper als een welkome bijdrage aan die opgave.

Onze referentie  
7932339

Tegelijkertijd moeten we onderkennen dat het aldus flexibeler maken van het stelsel alleen betekenis heeft als mbo-scholen (samen met hun partners in het bedrijfsleven) flexibeler worden in het vormgeven van het onderwijsaanbod. Daarnaast stuiten we met het realiseren van meer flexibilisering op enig moment op de grenzen van het stelsel. Die grenzen zijn er niet voor niets; bepaalde essenties, zoals de kwaliteit, civiele waarde en betaalbaarheid van het mbo, moeten we immers borgen.

In mijn reactie op uw position paper probeer ik met bovengenoemde verschillende aspecten rekening te houden. Naast de inhoudelijke waardering als zodanig besteed ik dan ook uitdrukkelijk aandacht aan hoe uw voorstellen zich verhouden tot de langere termijn en de essenties die wij met elkaar in het stelsel moeten borgen. Verder ga ik hieronder in op het proces waarlangs deze voorstellen naar mijn mening tot verdere uitwerking zouden moeten komen. Omwille van de uitvoerbaarheid voor de mbo-scholen, die centraal staan in het traject dat wij gezamenlijk doorlopen, vind ik het cruciaal dat we hierin maximaal zorgvuldig zijn en met elkaar gelijklopende verwachtingen delen.

Hieronder reageer ik achtereenvolgens kort op een aantal onderdelen uit uw position paper, te weten:

- Reductie van regeldruk en het benutten van de ruimte binnen de regels
- Examinering van keuzedelen
- Koppelen van keuzedelen aan kwalificaties
- Keuzedelen door de regio laten ontwikkelen
- Keuzedelen met en zonder een certificaat

#### *Reductie van regeldruk en het benutten van ruimte binnen de regels*

Ik herken met u dat de introductie van de keuzedelen extra inspanning en tijd vergen van mbo-scholen en het beroepenveld. Mede vanwege de signalen uit het veld over administratieve last en werkdruk heb ik daarom de voormalig regisseur herziening kwalificatiestructuur (verder te noemen: de regisseur) in 2018 gevraagd een advies op te stellen. Ik stuur u hierbij het adviesrapport toe.

Ik heb een positieve grondhouding ten opzichte van een aantal voorstellen dat u doet ter reductie van regeldruk. In uw position paper benoemt u onder meer de verantwoording over keuzedelen in het jaarverslag, de (impliciete) opname van keuzedelen in de bpv-overeenkomst en de mogelijkheid van vrijstelling bij doorstroom van het vmbo naar mbo en binnen het mbo. Deze voorstellen vragen overigens wel wijziging van wet- en regelgeving. Dit zal een zorgvuldig proces vereisen.

Voorts onderstreep ik met u en de regisseur dat scholen ook zelf aan deze complexiteitsreductie zullen moeten bijdragen door bijvoorbeeld het beter organiseren van interne processen. Verder kan ook de dialoog tussen onderwijs, werkgevers en overheid verbeterd worden, bijvoorbeeld over wat al dan niet de wettelijke ruimte is (vaak meer dan mbo-scholen denken) of over de vraag welke keuzedelen een aanwijsbare meerwaarde voor studenten hebben op de arbeidsmarkt. Ik spreek de verwachting uit dat u binnen SBB hierover het overleg ook nadrukkelijk entameert.

### *Examinering van keuzedelen*

In uw position paper geeft u aan graag met OCW, de MBO Raad en de Inspectie van het Onderwijs in het kader van de Examenagenda nadere afspraken te willen maken over de examenlast van keuzedelen.

Zoals eerder aangegeven, verwacht ik dat mbo-opleidingen de komende jaren steeds verder zullen flexibiliseren om tegemoet te komen aan de vraag van het beroepenveld en andere betrokkenen. Dit brengt ook vragen met zich mee over de gevolgen hiervan voor de examinering van de mbo-opleiding. Ontwikkelingen die te zien zijn bij de keuzedelen zullen immers in de toekomst waarschijnlijk ook doorvertaling krijgen naar de examinering van de rest van de opleiding. Ik pak mede naar aanleiding van uw paper de handschoen op en voer in overleg met u en andere partners een verkenning uit naar de flexibilisering van het mbo-stelsel en de gevolgen voor examinering.

Ik heb besloten dat de Inspectie van het Onderwijs in het studiejaar 2020-2021 de keuzedelen wel betreft bij het toezicht, maar dat de bevindingen niet bijdragen aan het oordeel over de standaarden. Indien de Inspectie bijzonderheden constateert worden deze met het bestuur besproken tijdens het vierjaarlijks onderzoek.

Voorts zal ik de hiervoor genoemde verkenning betrekken bij de vernieuwing van het toezichtkader dat per studiejaar 2021-2022 in werking zal treden. Waar nodig zal ik daarvoor ook de kaders voor de examinering aanpassen in wet- en regelgeving.

### *Koppelen van keuzedelen aan kwalificaties*

In uw position paper geeft u aan dat vooruitlopend op het behandelen van het besluit over het al dan niet loslaten van de verplichte koppeling van keuzedelen aan kwalificaties, alvast door SBB zal worden overgegaan tot het generiek koppelen, tenzij er sprake is van ondoelmatige overlap.

Eerder heb ik met u een bestuurlijke afspraak gemaakt dat voor het nemen van een beslissing over het loslaten van de koppeling van keuzedelen aan kwalificaties eerst het evaluatieonderzoek naar de herziening van de kwalificatiestructuur van KBA zal worden afgewacht. Het onderzoek dat medio juni beschikbaar komt, zal inzicht moeten verschaffen in de voor- en nadelen van het loslaten van de koppeling. Ik ga ervanuit dat ook voor SBB deze afspraak nog onverminderd geldt.

Hoewel ik de richting van uw position paper herken wil ik, vooruitlopend op de besluitvorming over het al dan niet los laten van de koppeling, wel benadrukken dat loslaten van de koppeling ook samen kan gaan met extra regeldruk voor scholen. Mbo-scholen zullen immers verantwoordelijk worden om aan te tonen dat er geen sprake is van ondoelmatige overlap tussen keuzedelen en kwalificaties en dat een keuzedeel aansluit bij het niveau van de kwalificatie. Bovendien vereist ook het loslaten van de koppeling, waar in het licht van meer ruimte voor de regio zeker wat voor te zeggen valt, een wijziging van wet- en regelgeving.

*Keuzedelen door de regio laten ontwikkelen*

In uw position paper geeft u ook aan graag toe te willen naar een situatie waarin mbo-scholen en georganiseerd bedrijfsleven in de regio samen, zonder tussenkomst van SBB, keuzedelen ontwikkelen. Zo legt u de regie bij de scholen en bedrijven, wel met een minimale set aan vormvereisten. Dit perspectief deel ik volledig. Graag verneem ik van u nadere voorstellen en randvoorwaarden over het verantwoord realiseren van deze stip op de horizon. Het lijkt mij relevant hier een relatie te leggen met het thans lopende experiment 'Ruimte voor de regio'. Zoals u bekend, wordt in dit experiment gewerkt met het gezamenlijk ontwikkelen door onderwijs en (regionaal) bedrijfsleven van zowel het regionale deel van kwalificaties als van keuzedelen. We zijn met elkaar dus al aan het uittesten wat daar allemaal bij komt kijken en welke waarborgen ingebouwd moeten zijn en blijven om de kwaliteit op orde te houden. Ik stel voor dat de eerstvolgende mijlpalen in dit experiment, te weten 15 november 2019 voor het vaststellen van een landelijk deel en 1 mei 2020 voor een regionaal (keuze)deel (de data waarop de voorstellen van de mbo-scholen beoordeeld moeten zijn), gebruikt worden als ijkpunten om het realiseren van ons gezamenlijk perspectief verder vorm te geven.

*Keuzedelen met en zonder een certificaat*

Tot slot, geeft u in uw position paper aan om verschillende regels voor verschillende typen keuzedelen te laten gelden: keuzedelen waaraan wel een certificaat is verbonden en keuzedelen waaraan dat niet is gedaan. In uw voorstel zouden voor keuzedelen waaraan geen certificaat is verbonden minder uitgebreide procedures moeten gelden, voor bijvoorbeeld vaststelling, en zouden minder strenge examenregels moeten gaan gelden dan voor keuzedelen waaraan wel een certificaat is verbonden.

Ik juich het toe dat er binnen SBB wordt nagedacht over hoe het eigenaarschap voor de keuzedelen dichterbij de mbo-praktijk kan worden belegd. Ik zie echter op voorhand niet dat dit zou moeten leiden tot een ander (en mogelijk: lager) niveau van kwaliteitsborging ten aanzien van de examinering. Daarom hecht ik eraan dit punt te betrekken bij de verkenning genoemd onder 'Examinering', zodat we uw voorstel kunnen wegen tegen de achtergrond van een goed doordacht en gedeeld beeld van de aanstaande kaders voor examinering van zowel kwalificaties als keuzedelen.

Tot slot, wil ik u nogmaals bedanken voor uw position paper. In uw paper is het u gelukt om zowel mijn oproep om als SBB ook aandacht te besteden aan de vernieuwingswensen met betrekking tot de wettelijke taken, als om tegelijkertijd meer ruimte te creëren voor het mbo om sneller op regionale opgaven in te kunnen spelen te combineren. Ik pak graag samen met u de handschoen op om de kwalificatiestructuur, en meer in het bijzonder de keuzedelen, nog meer toekomstbestendig te maken.

Met vriendelijke groet,  
De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

  
Ingrid van Engelshoven